

2009/2243(INI)

26.2.2010

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την υλοποίηση των συνεργειών των διαθέσιμων πόρων για την έρευνα και την καινοτομία στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.°1080/2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και ανάπτυξη στις πόλεις και τις περιφέρειες, καθώς και στα κράτη μέλη και την Ένωση (2009/2243(INI))

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: Lambert van Nistelrooij

Συντάκτης γνωμοδότησης (*):
Γιώργος Χατζημαρκάκης, Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας

(*) Συνδεδεμένη επιτροπή – Άρθρο 50 του κανονισμού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	9

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την υλοποίηση των συνεργειών των διαθέσιμων πόρων για την έρευνα και την καινοτομία στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.°1080/2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και ανάπτυξη στις πόλεις και τις περιφέρειες, καθώς και στα κράτη μέλη και την Ένωση (2009/2243(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τους τίτλους XVII, XVIII και XIX,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής¹,
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2006 για τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για τη συνοχή (2006/702/ΕΚ)²,
- έχοντας υπόψη την απόφαση αριθ. 1982/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2007-2013)³,
- έχοντας υπόψη την απόφαση αριθ. 1639/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007-2013)⁴,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Μαΐου 2007 σχετικά με τη συνεισφορά της μελλοντικής περιφερειακής πολιτικής στην ικανότητα καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Μαΐου 2007 με θέμα «Κάνοντας τη γνώση πράξη: στρατηγική καινοτομίας ευρείας βάσης για την ΕΕ⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Μαΐου 2009 σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την Εδαφική Συνοχή και το στάδιο της συζήτησης σχετικά με την μελλοντική μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Μαρτίου 2009 σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και τα εμπόδια στη χρήση των

¹ ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 25-78.

² ΕΕ L 291 της 21.10.2006, σ. 11-32.

³ ΕΕ L 412 της 30.12.2006, σ. 1-43.

⁴ ΕΕ L 310 της 9.11.2006, σ. 15-40.

⁵ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2007)0184.

⁶ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2007)0212.

⁷ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2009)0163.

διαρθρωτικών ταμείων¹,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Μαρτίου 2009 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία 2007-2013: τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις στρατηγικές συνοχής και τα επιχειρησιακά προγράμματα²,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη που δημοσίευσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τίτλο «Συνεργείες ανάμεσα στο 7ο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα, το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία και τα διαρθρωτικά ταμεία»,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη που δημοσίευσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τίτλο «Προς μια εδαφική προσέγγιση των ευρωπαϊκών πολιτικών E&A και καινοτομίας»,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη που δημοσίευσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τίτλο «Η στήριξη των διαρθρωτικών ταμείων προς την καινοτομία – προβλήματα εφαρμογής για την περίοδο 2007 - 2013 και έπειτα»,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Αυγούστου 2007 με τίτλο «Ανταγωνιστικές ευρωπαϊκές περιφέρειες μέσω της έρευνας και της καινοτομίας – συμβολή στη μεγέθυνση και την απασχόληση» (COM(2007)0474),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2007 με θέμα «Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες υλοποιούν τη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση μέσω της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, 2007-2013» (COM(2007)0798),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Μαΐου 2008 για τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις στρατηγικές και τα προγράμματα της πολιτικής της συνοχής για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 (COM(2008)0301),
- έχοντας υπόψη την εικοστή ετήσια έκθεση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2009 για την υλοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων (2008) (COM(2009)0617 τελικό/2),
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 14ης Νοεμβρίου 2007 με θέμα «Regions delivering innovation through cohesion policy» (Οι περιφέρειες παράγουν καινοτομία μέσω της πολιτικής συνοχής) (SEC(2007)1547),
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 2009 με θέμα «Διαβούλευση για τη μελλοντική στρατηγική ΕΕ 2020» (COM(2009)0647),
- έχοντας υπόψη την πέμπτη έκθεση προόδου της Επιτροπής της 19ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή - Αυξάνονται οι περιφέρειες, μεγαλώνει η Ευρώπη (COM(2008)0371) (πέμπτη έκθεση προόδου),
- έχοντας υπόψη την έκτη έκθεση προόδου της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2009 σχετικά

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2009)0156.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2009)0165.

με την οικονομική και κοινωνική συνοχή - Δημιουργικές και καινοτόμες περιφέρειες (COM(2009)0295) (έκτη έκθεση προόδου),

- έχοντας υπόψη το σημείωμα της Επιτροπής Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας (Crest) της 4ης Δεκεμβρίου 2006 με τίτλο «Διδάγματα για τις πολιτικές E&A βάσει των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων και των εκθέσεων προόδου για το 2006» (CREST1211/06),
 - έχοντας υπόψη τον οδηγό της Επιτροπής με τίτλο «Ανταγωνιστικές ευρωπαϊκές περιφέρειες μέσω της έρευνας και της καινοτομίας - Πρακτικός οδηγός για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας από την ΕΕ»,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ για τις υποδομές έρευνας, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Χάρτης Πορείας για τις υποδομές έρευνας, έκθεση 2006»,
 - έχοντας υπόψη την ανεξάρτητη έκθεση, που προετοιμάστηκε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, με τίτλο «Ατζέντα για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής» (έκθεση Fabrizio Barca) (2009),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (A7-0000/2010),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας αποδίδει υψηλή προτεραιότητα στην έρευνα και στην καινοτομία σε μια προσπάθεια να ανταποκριθεί σε προκλήσεις όπως η αλλαγή του κλίματος και η αύξηση του ανταγωνισμού παγκοσμίως· λαμβάνοντας υπόψη ότι στην εποχή μετά την πάροδο της κρίσης η ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης μέσω της έρευνας και της καινοτομίας αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, αποτελώντας βασικό στόχο της προτεινόμενης στρατηγικής ΕΕ 2020,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ παρέχει στήριξη για έρευνα και καινοτομία κατά κύριο λόγο μέσω των πολιτικών έρευνας, καινοτομίας και συνοχής, βασικά μέσα των οποίων είναι τα διαρθρωτικά ταμεία, το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα (7ο ΠΠ) και το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP),
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πολιτική συνοχής αποτελεί βασικό πυλώνα της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και μία από τις πλέον επιτυχημένες κοινοτικές πολιτικές, καθώς διευκολύνει τη σύγκλιση μεταξύ των ολοένα και πιο ανομοιογενών μεταξύ τους περιφερειών και ενισχύει την ανάπτυξη και την απασχόληση,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δεύτερη κοινοτική στρατηγική κατευθυντήρια γραμμή για τη συνοχή για την περίοδο 2007-2013 αφορά τη βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη, με συνέπεια τη δέσμευση στον προϋπολογισμό του 25% των συνολικών κονδυλίων,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των σημερινών προκλήσεων απαιτείται ολοκληρωμένη συνδυαστική άσκηση των εν λόγω πολιτικών·

λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνεργεία μεταξύ των μέσων είναι ζωτικής σημασίας για την αλληλοενίσχυσή τους και για τη στήριξη της βιώσιμης εφαρμογής σχεδίων έρευνας και καινοτομίας, με καλύτερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας με τη μορφή ιδεών για συγκεκριμένα προϊόντα στις περιφέρειες,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές, όπως π.χ. διαφορετικές νομικές βάσεις, θεματική εστίαση έναντι εδαφικής, και επιμερισμένη διαχείριση έναντι κεντρικής, παρότι ορισμένα στοιχεία της αρχιτεκτονικής των εν λόγω μέσων, όπως π.χ. το ίδιο χρονοδιάγραμμα και η ευθυγράμμιση με το πρόγραμμα της Λισαβόνας, επιτρέπουν τις συνεργείες,

Υλοποίηση των στόχων της έρευνας και της καινοτομίας μέσω της πολιτικής συνοχής

1. επικροτεί τη διάθεση εκ μέρους όλων των κρατών μελών, για την περίοδο 2007-2013, σημαντικού μέρους των συνολικών τους κονδυλίων στην E&A, στην καινοτομία και στην ανάπτυξη μιας οικονομίας της γνώσης, κίνηση που είχε ως αποτέλεσμα 246 εθνικά ή περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα με περίπου 86 δισεκατομμύρια ευρώ διαθέσιμα στην έρευνα και στην καινοτομία,
2. αναμένει τη στρατηγική έκθεση της Επιτροπής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 παράγραφος 2 του γενικού κανονισμού· εκτιμά ότι η έκθεση θα παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση των επιδόσεων των κρατών μελών όσον αφορά την υλοποίηση των στόχων για την περίοδο 2007-2009 και θα αποτελέσει τη βάση για τη συζήτηση των μελλοντικών προοπτικών της πολιτικής συνοχής,
3. επαναλαμβάνει ότι επιβάλλεται η υιοθέτηση προσέγγισης που θα βασίζεται στην ολοκληρωμένη πολυεπίπεδη διακυβέρνηση όσον αφορά συγκεκριμένες πολιτικές στην ΕΕ· τονίζει ότι η εφαρμογή λειτουργικού πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης αποτελεί βασική προϋπόθεση για τον καθορισμό και την υλοποίηση των στόχων περί δέσμευσης κονδυλίων με αποτελεσματικότητα,

Συνεργείες μεταξύ των διαρθρωτικών ταμείων, του 7ου ΠΠ και του CIP

4. αναγνωρίζει ότι, χάρη στις διατάξεις περί δέσμευσης κονδυλίων για την περίοδο 2007-2013, η πολιτική συνοχής προσανατολίζεται καλύτερα προς τη δημιουργία συνεργειών με τις πολιτικές έρευνας και καινοτομίας, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η σημασία της εδαφικής διάστασης στο 7ο ΠΠ και στο CIP· ζητεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο εφαρμογής αυστηρότερου μηχανισμού διάθεσης κονδυλίων με εντονότερη θεματική εστίαση που θα επιτρέπει την κατάλληλη πολιτική στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων,
5. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι δεν έχουν γίνει ακόμη ευρέως γνωστές οι διαθέσιμες επί του παρόντος ευκαιρίες για συνεργείες στον τομέα της χρηματοδότησης· ζητεί από τις περιφέρειες και τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους στον τομέα της βελτίωσης της επικοινωνίας,
6. επισημαίνει τις διαθέσιμες δυνατότητες συνδυασμένης χρηματοδότησης· τονίζει, ωστόσο, ότι δεν επιτρέπεται η μικτή χρηματοδότηση μεταξύ των διαρθρωτικών ταμείων και των προγραμμάτων-πλαισίων· υπογραμμίζει ότι είναι δυνατός ο συνδυασμός των μέσων ώστε

να καλύπτονται είτε συμπληρωματικές αλλά διακριτές μεταξύ τους δραστηριότητες, όπως στην περίπτωση της υποδομής έρευνας, είτε διαδοχικά τμήματα συναφών σχεδίων, όπως η ανάπτυξη και η παρακολούθηση νέων ερευνητικών ιδεών, είτε, τέλος, σχέδια εντός του ίδιου δικτύου ή της ίδιας ομάδας,

7. τονίζει ότι η συνεργασία δεν περιορίζεται μόνο στη συμπληρωματική χρηματοδότηση σχεδίων· εκτιμά ότι η ανάπτυξη ικανοτήτων, η δικτύωση και η μετάδοση γνώσεων συνιστούν σημαντική μορφή συνεργείας και επισημαίνει ότι όλα τα μέσα παρέχουν ευκαιρίες για τέτοιου είδους ανταλλαγές,
8. τονίζει την ανάγκη προώθησης και εφαρμογής επιτυχημένων προτύπων στο τρίγωνο της γνώσης, στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων, πανεπιστημίων και δημόσιων αρχών· επισημαίνει τις δυνατότητες των περιφερειακών ομάδων όσον αφορά την κινητοποίηση περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και επικροτεί τη συμπερίληψη της ανάπτυξης ομάδων τόσο στο CIP όσο και στο 7ο ΠΠ (δράση «Περιφέρειες της γνώσης» στο 7ο ΠΠ)· υπογραμμίζει ότι είναι δυνατή η διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων σε περιφερειακές ομάδες μέσω των διαρθρωτικών ταμείων,
9. επισημαίνει τη σημασία της ανάλυσης, της ανταλλαγής και της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών που αφορούν συνεργείες μεταξύ των πολιτικών μέσων· στο πλαίσιο αυτό επιδοκιμάζει τις προσπάθειες της Επιτροπής περί βελτίωσης της διυπηρεσιακής συνεργασίας,
10. επισημαίνει με ικανοποίηση τον πρακτικό οδηγό για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας από την ΕΕ· συνιστά να υπάρξει μέριμνα για την κυκλοφορία στο μέλλον παρόμοιων καθοδηγητικών σημειωμάτων αμέσως μετά την έναρξη εφαρμογής των νομοθετικών πλαισίων· αναμένει το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που περιέχει πρακτικά παραδείγματα συνεργειών,
11. ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει τις δραστηριότητές της στον τομέα της ενίσχυσης των συνεργειών, και να ενημερώνει τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εξέλιξή τους, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση της κάθετης συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των εθνικών και περιφερειακών οντοτήτων,

Συστάσεις ενόψει της προσεχούς περιόδου προγραμματισμού

12. επιδοκιμάζει την έμφαση που δίδει το σχέδιο στρατηγικής ΕΕ 2020 στην αλληλεξάρτηση των πολιτικών, στη σημασία της ενοποίησης των πολιτικών και στην ανάγκη βελτίωσης των συνεργειών και ενίσχυσης των εταιρικών σχέσεων όσον αφορά τον σχεδιασμό και την άσκηση δημόσιων πολιτικών· ζητεί να εξεταστεί η ανάγκη που εξέφρασαν κάποιες περιφέρειες περί διαμόρφωσης ενός περισσότερο ολοκληρωμένου πλαισίου στους τρεις αυτούς τομείς πολιτικής,
13. εκτιμά ότι η διαμόρφωση στιβαρής και επαρκώς χρηματοδοτούμενης κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής συνιστά βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής ΕΕ 2020, καθώς και για την επίτευξη κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής,
14. υπενθυμίζει ότι η εδαφική συνοχή έχει οριζόντιο χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, οι

πολιτικές της Ένωσης πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη του· επαναλαμβάνει ότι η έννοια αυτή δεν περιορίζεται μόνο στις επιπτώσεις της περιφερειακής πολιτικής, αλλά εστιάζει επιπλέον στον συντονισμό με άλλες πολιτικές της Ένωσης,

15. τονίζει την ανάγκη ανάπτυξης πολιτικών με γνώμονα κάθε τόπο ξεχωριστά και εκτιμά ότι οι περιφέρειες πρέπει να επιδιώξουν έξυπνη και πράσινη ειδικευση μέσω του καθορισμού μικρού αριθμού προτεραιοτήτων στον τομέα της καινοτομίας βάσει των στόχων της ΕΕ και των αναγκών τους, και να διαθέσουν τους δεσμευμένους κοινοτικούς πόρους σε αυτές τις καθορισθείσες προτεραιότητες,
16. επισημαίνει ότι η διακρατική συνεργασία είναι η πεμπτουσία του 7ου ΠΠ και του CIP, και ότι η εδαφική συνεργασία (μέσω διακρατικών, διαπεριφερειακών και διασυνοριακών προγραμμάτων) ενσωματώνεται στα διαρθρωτικά ταμεία· καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει στο μέλλον τον στόχο της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας,
17. αναγνωρίζει ότι τόσο η επιμερισμένη όσο και η κεντρική διαχείριση πρέπει να διέπονται από συγκεκριμένους κανόνες, υπογραμμίζει, ωστόσο, την ανάγκη εναρμόνισης των κανόνων που διέπουν τα διάφορα μέσα· καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει τις διάφορες δυνατότητες προς αυτήν την κατεύθυνση, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών και των περιφερειών σε επίπεδο επιμερισμένης διαχείρισης,
18. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να αναπτύξει συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης για την εκτίμηση καινοτόμων σχεδίων, και να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει μελλοντικά ρυθμιστικά κίνητρα για την εφαρμογή μέτρων καινοτομίας,
19. τονίζει τη σημασία βελτίωσης της συνδρομής για την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων που ενισχύουν τις συνεργείες στους κόλπους της αλυσίδας υποδομών έρευνας και ανάπτυξης-καινοτομίας-απασχόλησης,
 -
 - ◦
20. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ιστορικό

Όλες οι κοινοβουλευτικές επιτροπές μπορούν να συντάσσουν εκθέσεις εφαρμογής, δηλαδή εκθέσεις σχετικά με τη μεταφορά της κοινοτικής νομοθεσίας στα εθνικά δίκαια και με την εφαρμογή και την επιβολή της στα κράτη μέλη.

Όσον αφορά την πολιτική συνοχής, το νομοθετικό πλαίσιο αποτελείται από άμεσα εφαρμοστέους κανονισμούς, τα μέτρα εφαρμογής των οποίων καλύπτονται από κανονισμό της Επιτροπής και από αποφάσεις της Επιτροπής που δεν υποβάλλονται στο Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης εκτιμά ότι, στο πλαίσιο της υπό εξέλιξη συζήτησης για το μέλλον της πολιτικής συνοχής, η έκθεση εφαρμογής θα πρέπει να εξετάζει εάν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σωστά ή όχι τη νομοθεσία.

Πεδίο εφαρμογής της έκθεσης

Η έκθεση ίδιας πρωτοβουλίας έχει διττό σκοπό: πρώτον, εξετάζει αναλυτικά τον τρόπο με τον οποίον τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες ακολούθησαν το ενδεικτικό πλαίσιο των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών 2007-2013, και συγκεκριμένα την κατευθυντήρια γραμμή 1.2 «Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη», στα εθνικά στρατηγικά πλαίσια αναφοράς και στα επιχειρησιακά τους προγράμματα. Δεύτερον, η έκθεση εξετάζει αναλυτικά τις συνεργείες μεταξύ των πολιτικών συνοχής, έρευνας και καινοτομίας και των μέσων τους (διαρθρωτικά ταμεία, έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία).

Επισημαίνεται ότι το πεδίο εφαρμογής της έκθεσης είναι περιορισμένο καθώς συντάχθηκε στις αρχές του 2010 πριν από τη δημοσίευση της στρατηγικής έκθεσης της Επιτροπής.

Ανάπτυξη δυναμικής

Οι κοινοτικοί, εθνικοί και περιφερειακοί μηχανισμοί χρηματοδότησης παρουσιάζουν ενίοτε έλλειψη συντονισμού. Επισημαίνεται εντούτοις ότι τόσο η κοινοτική πολιτική συνοχής όσο και οι πολιτικές E&A και καινοτομίας εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό: την αντιμετώπιση των σημαντικών προκλήσεων που συναντά η Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διατήρηση του κοινοτικού προτύπου που βασίζεται στην οικονομική μεγέθυνση, στην κοινωνική ευθύνη και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ενίσχυση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από την ικανότητα καινοτομίας των περιφερειακών οικονομιών. Στο πλαίσιο μάλιστα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης η πτυχή αυτή καθίσταται ακόμη σημαντικότερη, καθώς επιβεβαιώνεται επιπλέον από τον ρόλο που αποδίδεται στην πολιτική συνοχής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας. Είναι σαφές σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι επείγει η εφαρμογή πολιτικών που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία προκειμένου να επιταχυνθεί η ανοικοδόμηση και οι επενδύσεις, και να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες για τις

επιχειρήσεις.

Επιπλέον, το Κοινοβούλιο οφείλει να παρουσιάσει την άποψή του στο πλαίσιο της συζήτησης για το μέλλον της πολιτικής συνοχής, και να συζητήσει τις πιθανές βελτιώσεις βάσει αξιολόγησης.

Υλοποίηση των στόχων της έρευνας και της καινοτομίας μέσω της πολιτικής συνοχής

Από την αρχή κιόλας της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού, η πολιτική συνοχής εστιάζει σε τρεις προτεραιότητες, μία εκ των οποίων είναι η ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης, μέσω της ενίσχυσης των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών.

Η E&A και η καινοτομία μπορούν να βοηθήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση να επιτύχει τους στόχους της ανάπτυξης που έχει θέσει. Για τον λόγο αυτόν ακριβώς η πολιτική συνοχής εστιάζει επίσης σε επενδύσεις που ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, όπως η επιχειρηματικότητα, η πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, το ανθρώπινο κεφάλαιο, οι ΤΠΕ, η πράσινη τεχνολογία και η ενεργειακή απόδοση. Ως εκ τούτου, κατά την περίοδο 2007-2013, η κοινοτική πολιτική συνοχής τριπλασίασε τα διαθέσιμα κονδύλια για E&A και καινοτομία σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, δεσμεύοντας περισσότερα από 85 δισεκατομμύρια ευρώ (περίπου το 25% των συνολικών κονδυλίων) σε αυτές τις κατηγορίες δαπανών, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης καινοτόμων δράσεων και πειραματισμών. Από το συνολικό αυτό ποσό διατέθηκαν:

- 50,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε δραστηριότητες **E&A και καινοτομίας με τη στενή έννοια του όρου,**
- 8,3 δισεκατομμύρια ευρώ στην **επιχειρηματικότητα,**
- 13,2 δισεκατομμύρια ευρώ σε καινοτόμες **τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών** προκειμένου να τονωθεί η ζήτηση ΤΠΕ,
- 14,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε **ανθρώπινο κεφάλαιο.**

Δεν είναι δυνατό να γίνει αποτελεσματική ανάλυση της διαδικασίας εφαρμογής των 246 εθνικών ή περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, συστατικό στοιχείο των οποίων είναι και η καινοτομία, προτού δημοσιευθεί (το πιθανότερο τον Απρίλιο του 2010) η στρατηγική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: προώθηση του κοινοτικού διαλόγου για τη συνοχή.

Η εν λόγω στρατηγική έκθεση, την οποία προβλέπει το άρθρο 30 του γενικού κανονισμού και η οποία βασίζεται στις στρατηγικές εκθέσεις και των 27 κρατών μελών, θα παρέχει μια πρώτη επισκόπηση της προόδου που σημειώνουν οι χώρες και οι περιφέρειές τους όσον αφορά την υλοποίηση συμφωνηθέντων στόχων για την περίοδο 2007-2009, συμπεριλαμβανομένων των κοινοτικών στόχων υψηλού επιπέδου, καθώς και μια πρώτη επισκόπηση των επιπτώσεων της συνεχιζόμενης κρίσης στην εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Θα παρέχει ακόμη συγκεκριμένο πλαίσιο διαλόγου για το μέλλον της

πολιτικής συνοχής. Η έκθεση θα παραθέτει επιπλέον παραδείγματα ορθών πρακτικών που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

Συνεργείες μεταξύ των διαρθρωτικών ταμείων, του 7ου ΠΠ και του CIP

Η πολυπλοκότητα των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ επιβάλλει την ολοκληρωμένη συνδυαστική άσκηση πολιτικών προκειμένου να αυξηθεί ο αντίκτυπος των μεμονωμένων πολιτικών και να ενισχυθεί η αποδοτικότητα των δαπανούμενων διαθέσιμων πόρων. Οι κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές επιβεβαιώνουν ότι η συνεργεία μεταξύ της πολιτικής συνοχής και των προγραμμάτων-πλαίσια είναι ουσιώδης προσθέτοντας ότι στο πλαίσιο αυτό ο ρόλος της πολιτικής συνοχής είναι διττός: διευκόλυνση της εφαρμογής περιφερειακών στρατηγικών και σχεδίων δράσης στον τομέα της καινοτομίας, και συμβολή στην ανάπτυξη ικανοτήτων καινοτομίας και έρευνας στις περιφέρειες.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση της τρέχουσας αρχιτεκτονικής των πολιτικών μέσων συνοχής, έρευνας και καινοτομίας είναι ότι ορισμένα στοιχεία, όπως το ίδιο χρονοδιάγραμμα και η ευθυγράμμιση με το πρόγραμμα της Λισαβόνας, επιτρέπουν τις συνεργείες. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη σημαντικές διαφορές, όπως διαφορετική νομική βάση, και συμμετοχή διαφόρων διοικητικών επιπέδων και αρχών στη διαδικασία εφαρμογής. Οι διαφορές αυτές δυσχεραίνουν την εκτενή ενημέρωση των δικαιούχων για τις διάφορες ευκαιρίες χρηματοδότησης. Θα πρέπει επομένως να υπάρξει μέριμνα ώστε οι φορείς που συμμετέχουν στη διαχείριση του 7ου ΠΠ, του CIP και των διαρθρωτικών ταμείων να γνωρίζουν πολύ καλά τις δυνατότητες που παρέχει το καθένα από αυτά τα μέσα.

Ακόμη κι αν οι συνεργείες μεταξύ των πολιτικών δεν περιορίζονται μόνο στη συμπληρωματική χρηματοδότηση σχεδίων, είναι σημαντικό να γίνουν αντιληπτές οι δυνατότητες συνδυασμού των υφιστάμενων μέσων. Ως προς αυτό, ο εισηγητής επικροτεί την εκπόνηση του πρακτικού οδηγού για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας από την ΕΕ, στον οποίον παρατίθενται ορισμένα ενδιαφέροντα παραδείγματα συνδυασμού των διαφόρων μέσων.

Σύμφωνα με το άρθρο 54, παράγραφος 5 του γενικού κανονισμού, οι δαπάνες που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία δεν μπορούν να λάβουν επιπλέον συγχρηματοδότηση από άλλα κοινοτικά μέσα, συνεπώς απαγορεύεται η μικτή χρηματοδότηση. Είναι, όμως, δυνατός ο συνδυασμός των μέσων για τη στήριξη: συμπληρωματικών αλλά διακριτών μεταξύ τους δραστηριοτήτων (π.χ. ανάπτυξη σημαντικών υποδομών έρευνας, με το 7ο ΠΠ να καλύπτει το προπαρασκευαστικό στάδιο και τα διαρθρωτικά ταμεία να καλύπτουν τις εργασίες κατασκευής), διαδοχικών τμημάτων συναφών σχεδίων (π.χ. διαφορετικά στάδια της ανάπτυξης μιας τεχνολογίας μέσα στον χρόνο: βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα, επίδειξη ή προανταγωνιστική διάθεση στην αγορά) ή σχεδίων εντός του ίδιου δικτύου/της ίδιας ομάδας.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι πέρα από την εκπόνηση καθοδηγητικών σημειωμάτων, όλα τα επίπεδα (περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό) πρέπει να εντείνουν και να συντονίσουν τις ενέργειές τους προκειμένου να βελτιωθεί η επικοινωνία και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών τόσο μεταξύ των αντίστοιχων φορέων τους (υπουργεία, γενικές διευθύνσεις) όσο

και με δυνητικούς δικαιούχους.

Σκέψεις και αρχικές συστάσεις του εισηγητή

Οι συστάσεις που διατυπώνει ο εισηγητής επικεντρώνονται, αφενός, σε στρατηγικούς σκοπούς και, αφετέρου, σε συγκεκριμένους στόχους και δράσεις με γνώμονα την ενίσχυση της συνεργείας μεταξύ των πολιτικών συνοχής, έρευνας και καινοτομίας.

Στο πλαίσιο της επικείμενης επανεξέτασης του δημοσιονομικού πλαισίου και της υπό εξέλιξη συζήτησης για το μέλλον της πολιτικής συνοχής, το σχέδιο της στρατηγικής ΕΕ 2020 που προτείνει η Επιτροπή αποδεικνύεται ιδιαίτερος σημαντικό. Η προτεινόμενη στρατηγική ΕΕ 2020 δεν εξετάστηκε αναλυτικά. Ο εισηγητής έκανε απλώς κάποιες αναφορές σε πτυχές συναφείς με το πεδίο εφαρμογής της παρούσας έκθεσης εφαρμογής. Θετικά αξιολογείται η έμφαση που δίδει το σχέδιο στην αλληλεξάρτηση των πολιτικών και στην ανάγκη βελτίωσης των συνεργειών και ενίσχυσης των εταιρικών σχέσεων όσον αφορά τον σχεδιασμό και την άσκηση δημόσιων πολιτικών. Επισημαίνεται, πάντως, ότι σαφές αίτημα πολλών περιφερειών και περιφερειακών παραγόντων στην Ευρώπη είναι επίσης η ανάγκη βελτίωσης του συντονισμού των πολιτικών στην πράξη.

Ο εισηγητής εκτιμά ότι η περιφερειακή πολιτική συνέβαλε και εξακολουθεί να συμβάλλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων που συναντά η ΕΕ: μείωση των διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, αντιστάθμιση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, περιορισμό του αντίκτυπου της δημογραφικής ή της κλιματικής αλλαγής. Για τους λόγους αυτούς, η διαμόρφωση στιβαρής και επαρκώς χρηματοδοτούμενης πολιτικής θεωρείται βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των σκοπών της στρατηγικής ΕΕ 2020 και για την προαγωγή των στόχων της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής.

Ο εισηγητής, χωρίς να έχει καμία πρόθεση να προτείνει ορισμό της έννοιας της εδαφικής συνοχής ή να ξεκινήσει σχετική συζήτηση μέσω της παρούσας έκθεσης, επισημαίνει ότι η εδαφική συνοχή εστιάζει επιπλέον στον συντονισμό πολιτικών που έχουν σημαντικό εδαφικό αντίκτυπο, προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι περιφερειακές δυνατότητες και να ενισχυθεί ο αντίκτυπός τους στην πράξη. Συνεπώς, οι δυνατότητες που κρύβουν «η συγκέντρωση, η συνεργασία, η σύνδεση», ως βασικές συνιστώσες της εδαφικής συνοχής, πρέπει να εξεταστούν και να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλονται για την επίτευξη μιας περισσότερο ισορροπημένης, βιώσιμης εδαφικής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όσον αφορά τα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να ληφθούν στην πράξη, και πάλι με γνώμονα την απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου, προτείνεται στην Επιτροπή να διερευνήσει πιθανούς τρόπους εναρμόνισης των κανόνων που διέπουν τα διάφορα μέσα. Αναφορά στο θέμα αυτό περιέχεται στο έγγραφο προσανατολισμού του απερχόμενου Επιτρόπου, Pawel Samecki, σχετικά με την εναρμόνιση των κανόνων επιλεξιμότητας, των κανόνων για τον φόρο προστιθέμενης αξίας και την αγορά γης.

Στο ψήφισμά του σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και τα εμπόδια στη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απευθύνει εδώ και καιρό έκκληση για την ανάπτυξη συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης για την

εκτίμηση καινοτόμων σχεδίων, δεδομένου του μεγαλύτερου κινδύνου και συνεπώς της μεγαλύτερης πιθανότητας αποτυχίας των συγκεκριμένων δράσεων. Στο μελλοντικό νομοθετικό πλαίσιο της πολιτικής συνοχής θα μπορούσαν να προστεθούν και άλλα ρυθμιστικά κίνητρα για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας. Ο εισηγητής αναμένει από την Επιτροπή να παρουσιάσει προτάσεις για το συγκεκριμένο θέμα.

Τέλος, επισημαίνοντας ότι η διακρατική συνεργασία αποτελεί τον «κανόνα» στο 7ο ΠΠ και στο CIP, και ότι η διακρατική, διεθνής και διασυνοριακή συνεργασία ενσωματώνεται στην πολιτική συνοχής, ο εισηγητής προτείνει να εξεταστεί στο μέλλον το ενδεχόμενο ενίσχυσης της βαρύτητας του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις δράσεις καινοτομίας και έρευνας. Επί του παρόντος, ο στόχος αυτός διαθέτει περιορισμένα κονδύλια και μπορεί, κατά συνέπεια, να χρηματοδοτήσει μόνο «ήπιες» παρεμβάσεις. Ωστόσο, έχουν αρχίσει να υλοποιούνται ήδη οι νέες πρωτοβουλίες που καλύπτονται, όπως η πρωτοβουλία «Περιφέρειες για την οικονομική αλλαγή», έτσι ώστε να καταστεί δυνατή και να ελεγχθεί η ταχεία διάδοση καινοτόμων ιδεών στα προγράμματα περιφερειακής πολιτικής.